

Latweefchu Uuwiſes.

Ur augſtaß Geweſchanas = Kummiſſiones ſiaau un nowehleſchanu.

Nr. 31. Zettortdeenâ 4tâ Auguſta 1832.

No Jelgawas.

Iſgahjuſchâ fwehtdeenâ, 31ma Juhli deenâ, pulkſten 5 pehz puſſdeenâs, Jelgawas leelâ eelâ, weena bekkera ehrbergê, fur winnam taß baſkubſis un tee zepli bija, un fur arri zitti ſchih-dini pecumitte, ugguns zehlehs. Uggunsleefinas un duhmi it teefcham us augſchu kahpe, un weh-lahs pahp pilſehtu, bet par leelu laimi gaiſß itt rahms un ne kahds wehjinsch mannamß bija. Taß bekkereß paſaudeja leelu pulku miltu, kaß tur bij uſtrauti, un wiſſu eedſihwotaju leetas tappe tâ zaur ugguni, kâ zaur duhmeem un uh-deni ſamaitataß. Ur ihſta gohda prahtu augſti un ſemmi laudis paligâ ſteidſehß ikkatris pehz fa-wa ſpehka; un Deewß arri palihdſeja, ka tikkai weena puſſe no ſcha namma nogahje, bet ta oh-tra un wiſſu kaimiau ehkaß, jebſchu taß gan-tuwu flahb bija, tappe iſglahtbaß; tâ ſchis ug-guns mums wairak bailibu ne ka nelaimi dar-rijs. —

Muſſu ſchehligß Keiſerß zaur pawehleſchanu no 25ta Meiſa deena ſcha gadda wiſſeem muſſch-neekeem, kohpmanneem un eedſihwotajeem Wid-ſemmê un Kurſemmê par to labbu prahtu, ar ko tee Keiſera Gwardes ſaldatus, no Pohlu-karra pahrnahdamuß, usnehmuſchi un winnu taiſnas praſſiſchanas peepildijuschi, ſawu labpatikſchanu un pateikſchanu lizzis ſinnamu darriht.

Muſſu ſchehligß Keiſerß arri zaur pawehle-ſchana no 15ta Juhni deena ſcha gadda zitteem Pohleem, kaß preekſch ta dumpja eefahkuma Pohlu karra ſpehka deeneſtâ bijuschi, un ir kar-ra laikâ tur palikkuschi, ſchehlaſtibu darrijs. Wiſſch pawehlejis no wiſſahm teefas iſmekle-ſchanahm par tahdeem atſtahtees, un teem weh-

leht, ka tee atkal ſawâ ihpaſchumâ un pee teem ſawejeem warr meerigi dſihwoht. Urri teem, kaß zaur karra teefu jau bij noteefati un us zittahm ſemnehm noraiditi, irr brihw atpakkal nahkt, fur tee ſawas atnemas mantas atkal atdabbuhs un ſawâ pirmajâ buhſchanâ eezelti taps. Bet teem, kaß dumpja laikâ jo ſtipraki prett ſawu no Deewa liſtu waldiſchanu noſeeguschees, ne buhs ne kahda datta pee ſchahß ſchehlaſtibas.

Mums ſcheit ta ſinna atnahkufi, ka iſgahju-ſchâ nebdelâ Sihkeles mahzitaja muſſiſchâ, kaß paſchâ Kurſemmes gallejâ ſtuhri, flahbte pee Lei-ſchu, Wiſſkes un Witepkes rohbeſcheem irr, leelß pulkß laupitaju ar ſohbineem un ſchauja-meem riſheem, eelaufijuschees, gan naudu, gan zittas leetas laupijuschi, un ir pee paſcheem muſ-ſiſchâ eedſihwotajeem warras darbus padarriju-ſchi irr. Muſſu waldiſchana nu gan karra lau-dis tur noraidihß, tâ ka ſchee blehſchi, kaß warr buht jau kahdu laiku trakkofuschees, nu gan no ſawas pelnitas ſtrahpes ne iſbehgß.

Wezza Jurrawahrdi par ahrſteſchanu un ſablehm.

„Weens gekkis nizzina to gudribu, bet kaß ſa-prattigß irr, dſihwo zaur winnu.“ —

Es ſawu labbu draugu un kaimiau, Aplam-neeku Ewartu, ilgu laiku ne biju redſejis. Za-dehl nogahju kahdâ deenâ us winna mahjahm, to apraudſiht. Schê winnu atraddu ſawâ gultâ ſlimmu gulleddamu. Drudſis winnu dikti ſakrat-tija. Labbu deenu wehlejis, waizaju:

Woi wehl ne effat pee dakteru pehz ſablehm fuhtijuschi?

Bet kaiminsch stennedams atbild: ko lihdsch's
sahles, ja Deews ne palihdsch's? kad buhshu
zehlejs, arri bes sahlehm atspirg'schohs; kad
buh's jamir'st, arri ar sahlehm nomir'schu.

Teef gan, atbildeju; bes Deewa sinna's un
nowehleschana's neweens zilwek's ne warr ne dsih-
woht nei nomir't. Bet woi tas ne warr buht
Deewa praht's, ka winsch zaur tahm sahlehm
jums farwu gohdu un spehku parahdiht un juhs
dseedinaht gribb?

Warr buht gan, fazzija Erwarts. Winsch
suhtrija pee dakteru, dabbuja sahles, dschere tahs
ta, ka dakter's bij mahziji's, un pehz ihfu laifu
atkal bij weffels ka siws. —

Bet es, labbi sinnadams, ka muhsu laudis
zitti rohnah's, kas prahtigus dakterus un sahles
nizzina, un farwas slimmib's pee wezzahm fee-
wahm un daschadeem mulkeem paligu mekle —
ne palikku ar meeru.

Zittu slimneeku redsejs, atkal prassiju, woi
tam ne effoht sahles?

Slimneek's atbild: kas dohs mums nabba-
geem sahles? dakteri jau bes naudas ne dohd.
Es to ne eespehju.

Bet es fazziju: draugs mihlais, tee irr neeki.
Kad kahda lepniba jataisa, kad seewai krelles un
lakkati japehr'e, kad turgus klahu — tad dasch
rubbul's tohp no makka iskrattih't; bet par farwu
dahrgu meefas weffelibu jums ne tiht kahdu
graffi istehreht. Woi tas pareisi? woi tas naw
fauns? woi Deews ne prassih's atbildeschamu
par to apgahdaschanu tahs meefas, ko winsch
tew dewis?

Es pats nopirku sahles, un dewu tahs slim-
neekam. Bet winsch jau tik wahjsch bij tappis,
un ta ne apkohpta slimmiba wiiffas meefas ta bij
pahrnehmufi, ka winnam drihs bij jamir'st. —

Es dohmaju: ka tas warr buht, ka laudis ne
leef wehra, un ne nemm pee fir'ds, ko pats Dee-
wa wahr'ds no ahrsteem un sahlehm mahza, ka
tahs ne buhs nizzinaht? warr buht, ka tee schoh's
wahrdus farwa Bihbel'e wehl naw usgahjuschi.

Draugs, luhko tikkai Eihrafa grahmat'a,
38ta nodakk'a — tur tu atraddisi tahdus wahr-
dus:

„Mans behrn's, gohda to ahrsti ar to gohdu,
kas winnam peenah't; jo tas Kungs irr winnu
raddijis. Ta ahrsteschana nah't no ta Kunga, un
tohp no Kehnineem ar dahwanahm ezeenita.
Ta ahrstes samannischana pa-augstina winnu,
ta, ka leeli kungi par winnu brih'nijah's. Tas
Kungs irr tahs sahles no tahs semmes raddijis,
un farprattigs zilwek's tahs ne nizzina. Meggi
no weena kohka tas uhdens k'liia sald's, ka winna
spehku warretu atsiht? Un Deews irr tahdu fa-
praschanu teem zilwekeem dewis, ka winsch par
faweem brih'nuneem taptu gohdinaht's. Ur to
dseedina winsch un atnemn to zilweku sahpes. —
Mans behrn's, kad tu neweffels effi, tad ne turri
to par neeku, bet peeluhds to Kungu, ka winsch
tew weffelu darritu. Aistahjees no grehkeem —
un tad dohd arridsan ahrstiun weetu, un ne at-
laid winnu no tewim noht, kamehr winnu buhs
wajaga. Daschahrt tas noteek, ka zaur
winnu rohkahm labbi palihdsch's tohp. Jo tee
peeluhds arri to Kungu ka tas winnu dseedina-
schana'i gribbetu likt labbi isdoh'tees us ilgaku
dschwofschanu.“

Tizzibas daschadiba.

Wehl bija kreh'sliba, kad kahdi zellineeki wee-
na ne pasihstama weeta nonah'je. No tahlenes
ko ceraud'sidami, eefah'je tee farwa starpa apjau-
tatees: woi tas, ko tee redseja, weens mesch,
weens kalns, weens mahkuls jeb weens pil'sseht's
effoht? Tee strihdejah's pahr to, un katris fa-
was dohmas aistahwedams isteize peerahdischa-
nas-sihmes. Weens no teem pamahzija tohs
strihdetajus us weenprahtibu; bet ne! — tee
mekleja jo wairak, papreeksch zaur peerahdischa-
nu un tad ar warru to ohtru pahrrunnaht, wee-
nu sweschu tizzibu usnemt.

„Ne redsi tu tad tohs tohrnus? ne redsi tu to
pili wirs ta kalna? ne redsi tu tohs augstus
wahrtus ta pil'ssehta?“

„Ko tu par tohrneem turri, irr rettas egles
wirs kalnainahm weetahm! tee augsti wahr'ti
weens pliks, fakaltis un lih's oh'sols! ta pils —
weens gabbals flints! Es luhdsu tewi, draugs

mihlais, ne leezees jelle no tahdahm leekahm dohmahm fewi malditees!“

„Juhß effeet nerri, teize weens treschais. La weeta schein irr weenada un tahda lihdsena! Ko juhß redset, irr tiffkai weena padebbes un wairak ne kas! No weena pilßsehta effam mehß wehl lohti tablu!“

„Mehß nerri effam? — tu effi weens nerriß; jo tu dohma redset riktigi un effi no tahß pateeffibas wißß tablaki!“

„Tas effat juhß! Es redsu wehl skaidraki kà juhß!“

„Ko? — teize tee diwi pirmi; un arween tappe firbigaka ta stribde. Tas pilßsehta = un kalna = redsetais farweenojahß pehdigi prett to padebbeschu = redsetaju, mette to pee semmes un schnaudse to tik ilgi, lihds tas, jebchu tiffkai preeßch azzim — pahrlleezinahßß no sawas maldichanas, isfauze: jums irr taisniba!“

„Bet ko redsi nu tu?“ waijaja abbi weenà reißè.

„Nu, ko buhß man tab redset? jo juhß jau abbi ne effat weenas tizzibas!“

Tad pagehreja tas pilßsehta = redsetais: tam buhß weenu pilßsehtu; tas kalna = redsetais: tam buhß weenu kalnu, rettas egles un weenu wezzu lihku ohsolu redset. Tè nu zehlehs atkal stribde starp teem diweem pehdigeem.

„Jh, teize nu tas pirmais: tab labbak gribbu es neko tizzeht!“

„Ko, tu gribbi neko tizzeht? — Tad effi tu pawiffam weens negantiß zilweßß! weens Altheißß, *) weens tehwißsch, ko waijag fadedsinaht! — Zeltamees! lai mehß faufus sarrus falaffam un weenu leelu ugguni sakurram, ka mehß scho tßchuhßßu fadedsinajam! Tatschu mehß gribbam winnu fafæet un papreeßch to zettortu jautahß: ko tas tizz. Un peeßkaitahßß tas fewi arridsan pee tahß netizzibas, tab buhß tam lihds ar winnu tapt fadedsinatam.“ Sakki, praffija abbi: ko tizzi tu?“

„Es sinnamß tizzu, ka tur teescham kas irr, ko mehß tur preeßch few redsam; bet es laischu to ne ischkiertu, kas tas irr. Tas warr weens

pilßsehtß, weens padebbes un kalniß buht — es ne atßihstu to wehl skaidri.“

„Ne mans draugs, tas ne eet tà! Pee weenas tizzibas buhß tew apleezinatees. Tew buhß jeb weenu pilßsehtu jeb weenu kalnu, egles un weenu lihku ohsolu tizzeht, zittadi effi tu pagallam! Jo tas, ko tu fakki, irr ihßi tik pat daudß, kà: tik labbi man, kà mannam draugam, warr abbeem buht netaisniba un jums taisniba.“

„Nu, irr tab tas zittadi? Kas warr eeksch tumßibas leetas skaidri pasihß? — Gaibeet jelle tiffkai weenu pußß stundu un ne tohpeet ne pazee-tigi. Kad ta deena isausiis, tab mehß wißßi, ja tiffkai zittadi mums weffelas azzis, weenadàs dohmàs buhßim! Tas irr tadehl neganti, kad juhß few tohß kaklus lauscheet, ka juhß zittadi dohmadamus gribbeet fadedsinaht; jo katram irr ta teesa, dohmaht ko tas gribb!“

„Deewßß lai muhßß no tewißß pasarga! fazzija tee diwi zitti. Tu effi wehl besdeewigakß kà tas pirmais! Tu effi weens Indifferentiß! *) No wiffæem isteem effi tu tas launakais!“

„Es jau apleezinaju: ka tur kas irr, ko mehß bet ar muhßu wahjahm azzim, ihpaschi taggad eeksch pakrehßlibas to wehl deewßgan skaidri ne warram atßihß!“

Ta deena pehdigi isause. Tas bij ne pilßsehtß, ne kalniß, nedß padebbes, bet tas bij juhra kurrà kahdi kuggi apentureeti stahweja, un weena falla eeksch tahluma. — Tad mittejahßß wiffa star-piba tahß tizzibas, un tee kaimejahßß sawas maldidamas tizzibas dehl, ko tee ar tahdu neprahßibu aisstahwejußchi un wehl zitteem usßpeedußchi.

F. V.

Derriga atbildeßchana weenu pahru behrnu sawam tehwan.

Pahri behrni, no rihta iszehlußschees, kreßlòß plohßijahßß. Tas sehws usfauz: kas ta par plohßifichana, kannalas, zil ilgi juhß kreßlòß effeet! schie atbildeja: kamehr mehß dßihwosim.

R . . . e.

*) Kurfch ne kahdu Deewu tizz.

*) Kas ne labbu ne launu tizz; weens widdus zella gahije.

Grehki un fohdiba.

Nikni behrni launa garra
Grehki laukâ staigaja,
Zittur steidsahs leelâ barrâ,
Zittur darbu mekleja.

Appaksch winnu kahjahm wihte
Sahle tâ kâ pukkites,
Zellâ tschuhstas, tahypi, lihbe,
Gaisâ fkehje puhjites.

Utpakkal tee stattiht greeschahs,
Nè! kas staiga pakkalâ?
Sohdiba pee krukkeem speeschahs
Panahkt tohs no tabhuma.

„Schoreis tu muhs ne panahkti.“ —
„Smehjahs grehku kahrumi —
„Woi tu, klibba, tezzeht fahkti?“ —

„Nahktschu gan — kaut wehlaki!“

L.

Wezß krauklis.

Wezß krauklis sagge wiffâs weetas,
Kur warredams, dauds subraba
Zr seltu, faktus, glihtas leetas
Un tumshôhs faktis glabbaja.

Lad mahjas gailis sahze prassih:
„Ar subraba fo darrisi?
„Us fo tew geld schee glihtumi?
„No palihds dahrgas mantas lassih?“

„Es ne finnu, kam aiznessu,
„Par garru laik' to glabbaju“ —
La atbild tas — „es darru to
„Lai mantas firdi eelihgmo.“

Las irraid kraukla launa dabba,
Bet daschdeen naudasfahrigs arr,
Pats ne finnu, fo ar naudu darr;
Winsch krahj un krahjumu tik glabba.

L.

Teesas flubdinashana.

Us pawehleschanu tahs Reiserifkas Majesteetes,
ta Patwaldneeka wiffas Kreewu Walsis ic. ic. ic.,
tohp no Zulkumes aprinka teesas flubdinahs, ka tas
Kalleja-puisis Wille Lihner par atlihdinashanu wee-
nas parradu prassichanas tahs Uhrisches muishas mei-
tas Zuhles, un zittu makfaschanu, 18tâ Augustâ f. g.
pee schahs teesas taps us deenestu isfohlihts un tam
wairakfohlitajam nobohs.

Zulkumè, 14tâ Zuhli 1832.

2

(L. S.)
(Nr. 493.)

Drinken, affesserè.
Siktehrs G. Paul.

* * *

No Pohpes pagasta teesas tohp wiffi tee, kurreem
fahdas taisnas prassichanas pee ta no sawahm mah-
jahm inventariuma truhkuma un zittu parradu dehl
islikta fainneeka Siggatu Ernesta buhtu, usaizinati,
biwju mehneschu starpâ no appakfchrafsitas deenas
scheit peeteiktees.

Pohpes pagasta teesa 25tâ Zuhni 1832.

2

(L. S. W.) ††† Zeple Anss, pagasta wezzakais.
A. Schnee, pagasta teesas ffrihweris.

* * *

Pehz spreeduma weenas Dohbeles aprinka teesas,
taps tanni 24tâ Augustâ f. g. daschadas no teem Kal-
nazeemas Lahtschu frohga bijuscheem frohgereem
Stoesel, dehl ne peepildishanas sawa kuntrakta eekih-
letas leetas uhtropè pahrdohsas, — tadehl tohp illa-
tris, kam patiltu fo pirkt, usaizinahs, tanni minne-
ta deenâ pee schihis teesas atnahkt.

Kalnazeema pagasta teesa 24tâ Zuhli 1832.

3

Andr. Krauklis, peesehdetais.
(Nr. 353.) E. Schwarz, pagasta teesas ffrihwe-
ra weeta.

Zitta flubdinashana.

Zittelmindeß muishâ fahds pulks awju no wifelab-
bas stakkas par lehtu maksu pahrdohdams. Kam
patikschana tahs pirkt, lai tai minnetâ muishâ pee-
teizahs.

St zu drucken erlaubt.

Im Namen der Cizjloberverwaltung der Ostseeprovinzen. Regierungs-Assessor Dieberichs, für den Censor.

No. 316.